

Берділа І.І.,
студент 691м групи спеціальності
291 «Міжнародні відносини ,суспільні комунікації та регіональні студії»,
Тихоненко І.В.,
к.політ.н., доцент, доцент кафедри міжнародних
відносин та зовнішньої політики
Чорноморський національний університет імені Петра Могили

«ІНДІЙСЬКИЙ» ФАКТОР У ТРИКУТНИКУ ІНТЕРЕСІВ КНР- ПАКИСТАН-США

Регіон Південної Азії наразі виступає майданчиком суперництва між США та КНР, у якому Індія та Пакистан як провідні регіональній держави займають чільне місце. Наскрізне питання основного конфлікту між Індією та Пакистаном, перед Китаєм завжди було очевидним – Індія була й залишається регіональним суперником, а Пакистан – партнер в багатьох галузях, база для інфраструктурних та економічних проектів на майбутнє. З іншого боку, можна спостерігати неоднозначну позицію США в даній комбінації – одночасна співпраця (в різних масштабах і проявах) з усіма державами, формулювання розуміння виходу з конфлікту найбільш компромісне для усіх сторін. США полягають на тому, аби Індія в штаті Кашмір поважала права людини, а Пакистан неодноразово закликали до максимального дотримання лінії розмежування та режиму незастосування зброї.

Після візиту Прем'єр-міністра Індії Нарендри Моді до США у 2017 р.[1, с. 79] та переговорів з президентом США Дональдом Трампом була опублікована спільна індійсько-американська заява. В ній напряду не згадується Китай, але сторони зазначають про важливість дотримання свободи судноплавства, натякаючи таким чином на претензії Китаю на більшу частину Південно-китайського моря. Спільна заява містить розділ «Пліч-о-пліч проти тероризму», який в свою чергу напряду звертається до Пакистану. США та Індія закликали гарантувати недопущення будь-яких терористичних дій з території Пакистану по відношенню до усіх сусідніх країн. Більше того, було заявлено про прагнення розпочати розслідування щодо вже скоєних терактів на території Індії та

внесення в список терористичних організацій угруповань, що займаються терористичною діяльністю на території спірного штату Кашмір.

Після цього, 22 серпня 2017 р. в опублікованій стратегії війни в Афганістані, Дональд Трамп застерезив Пакистан, що накладе санкції у випадку, якщо останній настане більш активніше боротися з радикальним ісламським тероризмом та не посилить підтримку США у цьому контексті.

У березні 2021 р. адміністрацією США було опубліковано один з фундаментальних документів в сфері безпеки – «Тимчасове стратегічне керівництво в області національної безпеки». В цьому документі було надано однозначну оцінку Китаю як супернику, який може створити небезпеку та мати рівні можливості та сили у випадку потенційного протистояння. Також було зазначено про необхідність залучення усіх політичних можливостей в регіоні для протистояння майбутнім загрозам колективній безпеці. В цьому контексті потрібно пригадати про військово-політичний союз Quad (Quadrilateral society) – Чотиристоронній діалог з питань безпеки, створений в листопаді 2017 р. До структури увійшли Австралія, Японія, Індія та США і вже 12 березня 2021 р. відбувся перший онлайн-саміт лідерів країн-учасниць. Візит держсекретаря США Ентоні Блінкена до Індії 27-28 липня 2021 р. та подальші перемовини з прем'єр-міністром Нарендрою Моді був показовим в сфері посилення ролі Індії, як фактору стримування Китаю[2, с. 144].

Не дивлячись на це, в питанні конфлікту Пакистану та Індії не обходилося без критики з боку Вашингтону в бік Нью-Делі. В серпні 2019 р. Кашмір та Джамму були позбавлені особливих прав, що стосувалися мусульманського населення. Це призвело до критики з боку Джо Байдена, який на той час тільки проводив передвиборчу кампанію. Потрібно зазначити, що адміністрація Дональда Трампа в свій час не вдавалась до різких дій щодо Кашмірського питання, але зазначала про регіон як «джерело напруження»[3, с. 96].

В рамках відносин «Китай – Пакистан», Індія скоріше передбачає собою об'єднуючий фактор. В рамках проекту Китайсько-пакистанського економічного коридору один із маршрутів пролягає через область Кашміру. Не менш важливим є факт наявності територіальних претензій в районі Аруначал-Прадеш між

Індією та Китаєм. Основні конфліктні питання тягнуться ще з другої половини ХХ ст. За довгий час це призвело до того, що Китай та Пакистан досягли високої ступені співробітництва один з одним у багатьох сферах, й у тому числі ядерної. США просувають ідею щодо входження Індії до Ради Безпеки ООН як повноправного учасника як «ядерного виробника».

На основі вище згаданого можна зробити наступний висновок. Після довгого періоду нестабільного співробітництва з Пакистаном у рамках протистояння з тероризмом, США змінили фокус на співробітництво з Індією задля посилення своїх позицій в Азійсько-Тихоокеанському регіоні у випадку потенційного масштабного протистояння з Китаєм. Китай та Пакистан, в свою чергу, зберігають лінію на поступове протистояння з Індією в регіоні без різкої ескалації, через «холодне стримування».

Список використаних джерел:

1. Горобець І. Відносини США та Індії: історія та сучасність. *США та країни сходу*. 2017. С. 72-83.

2. Швед В. О. Індійсько-Пакистанське прикордоння: історичний розвиток та сучасні засади узгодження суперечностей. *Проблеми всесвітньої історії*. 2021. № 3(15). 2021. С. 140-150.

3. Худолій А. О. Регіональні виміри зовнішньої політики Пакистану. *S.P.A.C.E. № 2/2017*. С. 94-98